

Dějiny psychologie 9

Kognitivní psychologie

Kognitivní psychologie

- ▣ od konce 50. let 20. století
- ▣ zaměření na kognitivní procesy
- ▣ vědecké metody výzkumu (experimenty, měření...)
- ▣ na rozdíl od behaviorismu explicitně uznává existenci vnitřních stavů
- ▣ centrálním problémem v současné době – mentální reprezentace

Předchůdci a zdroje

- gestalt psychologie
- neobehaviorismus
- kognitivní neurověda
- lingvistika (Noam Chomsky (1928))
- počítačová věda

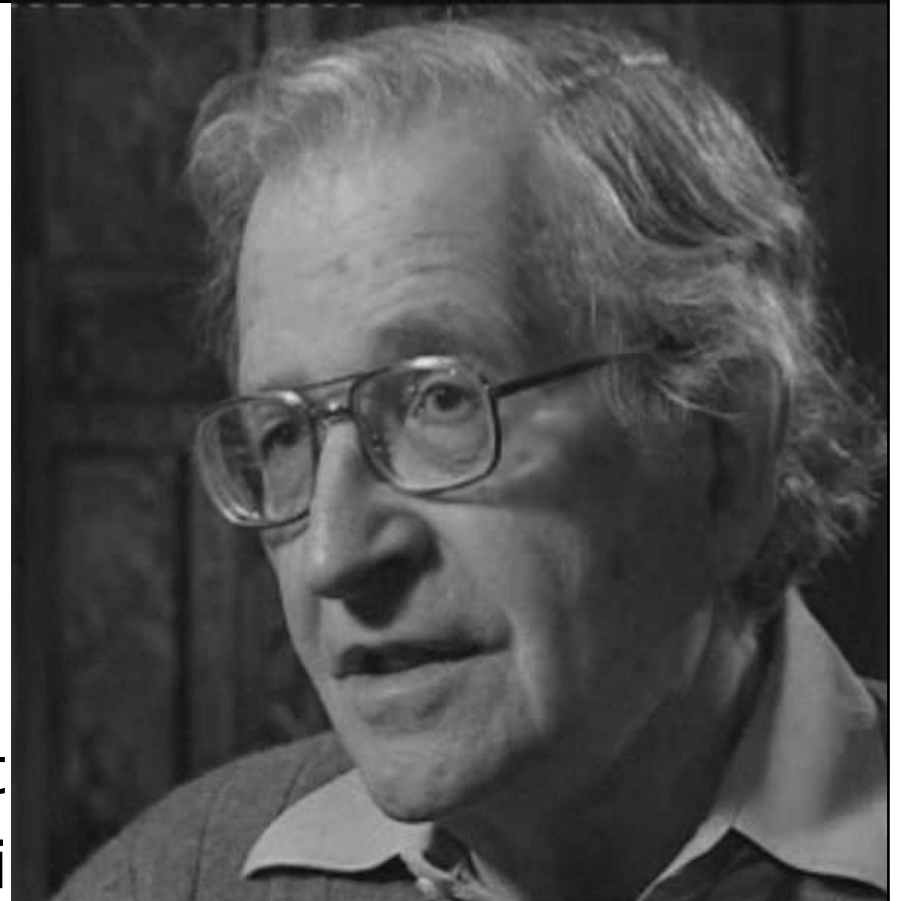
Hlavní představitelé

- Jean Piaget (1896-1980)
- Frederic Charles Bartlett (1886-1969)
- Donald Hebb (1904-1985)
- Leon Festinger (1919-1989)
- Albert Bandura (1925)
- **George Miller (1920)**
- **Ulric Neisser (1928)**
- .....

Noam Chomsky (1928)

- **kritika Skinnerova díla Verbální myšlení**
- vytváření řeči a porozumění řeči nemůže být redukováno na soubor asociací mezi slovy
- soustava **pravidel**, umožňujících produkci nekonečného množství vět
- **vrozená komponenta** při učení se řeči

Jean Piaget (1896-1980)

- ▣ švýcarský psycholog
- ▣ nový pohled na vývojovou psychologii
- ▣ dítě jako malý vědec vytvářející a testující vlastní teorie
- ▣ 4 stadia kognitivního vývoje

George Miller (1920)

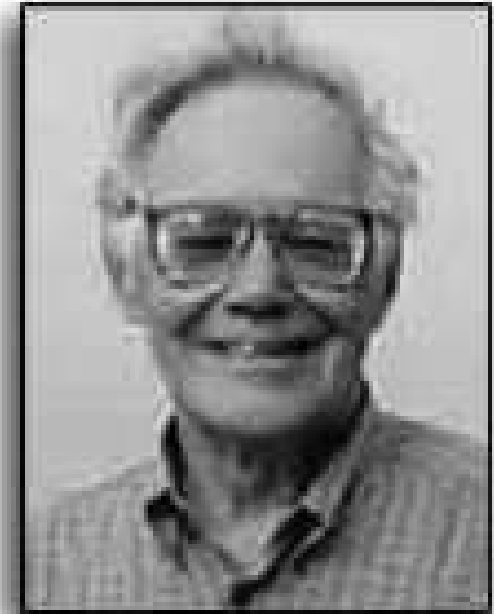

- 1957 *The Magical Number Seven, Plus or Minus Two: Some Limits on Our Capacity for Processing Information*
- založil Centrum pro kognitivní výzkum na Harvardu
- psychologie jako studium mysli, nikoli chování
- počítač jako model lidského učení

Ulric Neisser (1928)

- ❑ 1967 *Cognitive Psychology* – někdy považováno za začátek kognitivní psychologie
- ❑ zabýval se pozorností, pamětí, inteligencí
- ❑ po čase kritik kognitivní psychologie pro její odtrženost od reálného života

Přínos kognitivní psychologie

- v USA považována za revoluční směr
- studium dříve neanalyzovaných jevů
- rozšíření principů kognitivní psychologie do další oblastí – sociální psychologie, vývojové psychologie, psychologie osobnosti, psychopatologie...
- vznik interdisciplinární **kognitivní vědy**

Kritika kognitivní psychologie

- ❑ odmítání počítačové metafory
- ❑ neurofyziologové kritizovali abstrakci od neurofyziologického základu
- ❑ fenomenologové a humanističtí psychologie kritizovali redukcionismus

Doplňující literatura

- **Chomsky, Noam.** (1959). A Review of B. F. Skinner's *Verbal Behavior*. *Language*, 35, 26-58. (CogPrints)
- **Chomsky, Noam.** (1968). *Language and mind* ("Linguistic contributions to the study of mind (Future)").
- **Piaget, Jean** (1955). The Construction of Reality in the Child.

Doplňující literatura

- ▣ **Miller, George A.** (1956). The magical number seven, plus or minus two: Some limits on our capacity for processing information. *Psychological Review*, 63, 81-97.
- ▣ **Miller, George A.** (2003). The cognitive revolution: a historical perspective. *Trends in Cognitive Sciences*, 7, 141-144.

Doplňující literatura

- **Bandura, Albert, Ross, Dorothea, & Ross, Sheila A.** (1961). Transmission of aggressions through imitation of aggressive models. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 63, 575-582.
- **Festinger, Leon & Carlsmith, James M.** (1959). Cognitive consequences of forced compliance. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 58, 203-210.

Doplňující literatura

- **Heider, Fritz.** (1946). Attitudes and cognitive organization. *Journal of Psychology*, 21, 107-112.
- **Bruner, Jerome S. & Goodman, Cecile C.** (1947). Value and need as organizing factors in perception. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 42, 33-44.
- **Bruner, Jerome S. & Postman, Leo.** (1949). On the perception of incongruity: A paradigm. *Journal of Personality*, 18, 206-223.
- **Hebb, D. O.** (1955). Drives and the C.N.S. (conceptual nervous system). *Psychological Review*, 62, 243-254.